

BON DIA TOT EL DIA

De Gabriel Bibiloni (29/04/2005)

Els espanyols fan una cosa extraordinàriament rara: diuen buenos días només durant el matí. Seria més comprensible que durant el matí diguessin buenas mañanas –com es fa en anglès (good morning) o en alemany (guten morgen), i això s'oposàs a buenas tardes i buenas noches. Però no, diuen buenos días i només durant el matí. Els altres idiomes que diuen bon dia –com el francès, l'italià, el mateix alemany i molts altres– diuen bon dia mentre és de dia, no durant el matí, com és de pura lògica matemàtica.

I això tant si tenen com si no tenen un equivalent del buenas tardes. En català fa molt que va entrar el castellanisme bones tardes, òbviament en plural, i l'entrada va anar associada a la reducció del bon dia a la salutació matinal. Un hispanisme que va restar molt arrelat a tota la part del país que va de Pirineus cap avall. Com que la forma plural del castellanisme era massa estrident al costat de les altres fórmules en singular, els descastellanitzadors, en lloc de suprimir simplement el forasterisme i retornar al bon dia tota la seva amplitud, van tenir la lamentable pensada de “singularitzar” el castellanisme, com si amb aquest maquillatge es fessin la il·lusió que l'havien suprimit. No sé quan va produir-se la invenció de l'esguerro bona tarda, però per les Informacions que tinc, el va difondre Salvador Escamilla, per mitjà dels seus programes de ràdio, de manera que la Corpo ja el va trobar difós. Més endavant, s'ha escampat pel País Valencià l'equivalent bona vesprada, calc semàntic del mateix calibre que l'esguerro de n'Escamilla, engendrat amb la major bona voluntat però amb clar infortuni. Per sort, a Mallorca no s'ha “inventat” ni bon horabaixa ni bon capvespre (que sonarien tan estranys com bon matí), i hom continua –ara per dissort– amb el tradicional bones tardes.

La inefable IB3 ràdio ha adoptat el criteri de fer servir sistemàticament aquesta darrera fórmula. Bona tarda/bona vesprada/bones tardes són, doncs, un perfecte símbol de la funesta tripartició lingüística del país i del fracàs en la construcció d'una llengua nacional. La Universitat de les Illes Balears just ara ha elaborat un llibre d'estil per als mitjans de comunicació de les Illes, on es formula una proposta que, sens dubte, és la millor, la més genuïna, la que supera la fragmentació i la que tots els partidaris de la llengua comuna hauríem de voler per a tot el país (prou que m'he escarrassat a defensar-la). La proposta és d'utilitzar bon dia fins a l'arribada del vespre, i després passar a la parella bon vespre/bona nit (arribada/comiat). És a dir allò que fan la majoria de llengües europees. Ara sortiran els qui diran que tot això és molt bonic, però allò altre ja està “massa implantat”. Ja ho sabem, sempre diuen això.

Doncs jo faig una crida entusiasta especialment a principatins i valencians a defensar el sistema de salutacions unificador i genuí. Ja ho sabeu: sempre que us diguin bona tarda, responeu amb força i sense vacil·lació amb un llampant i sonor bon dia. El principi és “bon dia tot el dia”. Ah, i si hem d'intentar guanyar aquesta batalla, difoneu aquest article si us plau.